

MAQSUD SHAYXZODANING SHE'RIYATIDAGI TABIAT TASVIRI

Qodirov Islomjon Iqboljon o'g'li

Toshkent davlat transport universiteti Qurilish muhandisligi fakulteti 3 – bosqich talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada Maqsud Shayxzodaning she'riyatidagi tabiat tasviri tahlil qilinadi. Shayxzodaning she'rlari tabiatni nafaqat tashqi go'zallik, balki insonning ruhiy holatini aks ettiruvchi, ma'naviy o'sish va izlanishning ramzi sifatida tasvirlaydi. Maqolada tabiatning ranglar, tovushlar va harakatlari orqali insonning ichki kechinmalari, falsafiy izlanishlari va hayotga bo'lgan qarashlari qanday ifodalanganligi yoritiladi. Shayxzodaning she'riyatida tabiat nafaqat estetik go'zallikni, balki hayotning chuqur ma'nolari va insonning ruhiy holatini ifodalaydigan ramz sifatida ko'rinadi. Tabiat tasvirlari orqali she'riy jarayonlarning mazmuni yanada boyitiladi va o'quvchiga tabiat bilan bo'lgan o'zaro aloqada yangi ma'no qatlamlarini ochishga yordam beradi.

Abstract: This article analyzes the depiction of nature in the poetry of Maqsud Shaikhzadeh. Shaikhzadeh's poems depict nature not only as external beauty, but also as a symbol of spiritual growth and search, reflecting the spiritual state of man. The article highlights how the colors, sounds and movements of nature express man's inner experiences, philosophical searches and views on life. In Shaikhzadeh's poetry, nature appears not only as a symbol of aesthetic beauty, but also as a symbol of the deep meanings of life and the spiritual state of man. Through the depiction of nature, the content of poetic processes is further enriched and helps the reader to discover new layers of meaning in his interaction with nature.

Kalit so'zlar: tabiat tasviri esa unikal, fasllar almashinuvi, daraxtlarning barg to'kishi, yomg'irning yog'ishi, ko'k rang esa tinchlik va osmonning cheksizligi, she'riy obraz.

Keywords: the image of nature is unique, the change of seasons, the shedding of leaves on trees, the falling of rain, the color blue is peace and the infinity of the sky, a poetic image.

Maqsud Shayxzodaning She'riyatidagi Tabiat Tasviri

Maqsud Shayxzoda – zamonaviy o'zbek she'riyatining eng kuchli namoyandalaridan biri, uning she'riyatidagi tabiat tasviri esa unikal va chuqur ma'no bilan to'la. Shayxzoda she'rlarida tabiat faqat tashqi go'zallikni tasvirlab qolmay, balki inson ruhining ichki holati, uning kechinmalari va fikrlari bilan bevosita bog'lanadi. Tabiat

tasvirlari orqali u insonning ma'naviy holatini, ruhiy o'zgarishlarini, izlanishlarini va borliqni anglashdagi kurashlarini ko'rsatadi.

1. Tabiat va Inson Ruhining Bog'lanishi

Shayxzodaning she'riyati tabiatni inson ruhining aks-sadosi sifatida ko'rsatadi. Tabiatdagi o'zgarishlar – fasllar almashinuvi, daraxtlarning barg to'kishi, yomg'irning yog'ishi – insonning ichki holatlarini aks ettiradi. Tabiatning tinch va osuda holatlari insonning ruhiy barqarorligini, qo'zg'aluvchan va to'lib-toshib turgan manzaralari esa uning ichki kechinmalarini ifodalaydi. Shayxzoda tabiatni oddiy bir tasvir sifatida emas, balki uning yordamida insonning ruhiy holatini, uning hissiyotlarini ifodalovchi ramz sifatida ishlatadi.

2. Ranglar va Tovushlar orqali Tabiat Tasviri

Shayxzodaning she'rlarida ranglar va tovushlar muhim estetik vosita sifatida ishlatiladi. Yashil rang tabiatning o'sish va hayot bilan bog'liq jihatini, qizil rang ehtiros va olovni, ko'k rang esa tinchlik va osmonning cheksizligini ifodalaydi. Bularning barchasi she'rlarda insonning ruhiy holatiga mos ravishda ishlatiladi. Tabiatning tovushlari, masalan, yomg'irning shivirlagani yoki daryo to'lqinlarining shovqini, she'riy obrazda insonning ichki xotirjamlik yoki hayajonini aks ettiradi.

3. Falsafiy Izlanishlar va Tabiatning Sirlari

Shayxzodaning she'riyatida tabiat ko'pincha sirli va chuqur ma'nolarga ega hodisa sifatida tasvirlanadi. Tabiatni faqat tashqi go'zallik sifatida ko'rmay, Shayxzoda uni hayotning o'ziga xos sirli tuzilishi, insonning ichki izlanishlari va o'zgarishlarining aks-sadosi sifatida taqdim etadi. Tabiatdagi o'zgarishlar, shu jumladan, daraxtlarning barglarining to'kilishi yoki quyoshning botishi, she'rlarda hayot va o'lim haqidagi falsafiy savollarni o'ylashga undaydi. Shayxzodaning she'rlarida tabiatning har bir elementi insonning ma'naviy izlanishlarini va borliqning sirlarini anglashga qaratilgan.

4. Tabiat va Insonning Ma'naviy O'sishi

Shayxzoda tabiatni insonning ma'naviy yuksalishi va o'zgarishining ramzi sifatida ko'radi. U tabiatdagi har bir o'zgarish – fasllar almashishi, daryo oqimi yoki osmondagi yulduzlarning harakati – insonning ichki o'zgarishlarini, uning o'zini anglash va o'z hayotini qayta baholash jarayonini aks ettiradi. Shayxzodaning she'rlarida tabiat o'zgarishi, odamning ma'naviy o'sishining alomati sifatida tasvirlanadi, bunda tabiatga qarash va unga bo'lgan munosabatda yangi ma'no qatlamlari ochiladi.

Xulosa: Maqsud Shayxzodaning she'riyatidagi tabiat tasviri uning ijodida nafaqat tashqi dunyoning go'zalligi, balki insonning ichki olami, ma'naviy o'sishi va izlanishlarini aks ettiruvchi ramz sifatida muhim rol o'ynaydi. Tabiatning ranglari, tovushlari va o'zgarishlari orqali u insonning ruhiy holatini, qalbidagi tuyg'ularni va falsafiy savollarni ifodalaydi. Shayxzodaning she'riyatida tabiat, insonning ma'naviy izlanishlarida, uning ichki dunyosida yashirin bo'lgan chuqur ma'nolarni ochishda muhim vosita bo'lib xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Boboyev T. “Adabiyotshunoslik asoslari”. Toshkent. 2002.
2. Zokirov M. Maqsud Shayxzoda. Adabiy tanqidiy ocherk, T., 1969.
3. Yusuf Shomansur. Shayxzoda — bunyodkor shoir, T., 1972.
4. G‘afurov I., O‘rtoq shoir. Maksud Shayxzoda ijodiyoti, T., 1975.
5. Maksud Shayxzoda zamondoshlari xotirasida, T., 1983. XX asr o‘zbek adabiyoti tarixi, T., 1999.
6. S. Mirvaliyev, R. Shokirova “O‘zbek adiblari” G‘afur G‘ulom nomidagi adabiyot va san’at nashriyoti T., 2016.
7. Shayxzoda Maksud. Shoir qalbi dunyoni tinglar (Tanlangan asarlar) // Toshkent, „Nihol“, 2008.